SUBJECT CODE	SUBJECT	PAPER
A-26-03	**SANSKRIT**	**III**

HALL TICKET NUMBER								

OMR SHEET NUMBER					

QUESTION BOOKLET NUMBER

DURATION	MAXIMUM MARKS	NUMBER OF PAGES	NUMBER OF QUESTIONS
2 HOUR 30 MINUTES	150	8	75

This is to certify that, the entries made in the above portion are correctly written and verified.

Candidate's Signature **Name and Signature of Invigilator**

Instructions for the Candidates

1. Write your Hall Ticket Number in the space provided on the top of this page.
2. This paper consists of seventy five multiple-choice type of questions.
3. At the commencement of examination, the question booklet will be given to you. In the first 5 minutes, you are requested **to open the booklet and compulsorily examine it as below** :
   - (i) To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal and do not accept an open booklet.
   - (ii) **Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to pages/questions missing or duplicate or not in serial order or any other discrepancy should be got replaced immediately by a correct booklet from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given.**
   - (iii) After this verification is over, the Test Booklet Number should be entered in the OMR Sheet and the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
4. Each item has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.

   Example : (A) (B) ● (D)

   where (C) is the correct response.
5. Your responses to the items are to be indicated in the **OMR Answer Sheet given to you**. If you mark at any place other than in the circle in the Answer Sheet, it will not be evaluated.
6. Read instructions given inside carefully.
7. Rough Work is to be done in the end of this booklet.
8. If you write your name or put any mark on any part of the OMR Answer Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, you will render yourself liable to disqualification.
9. **The candidate must handover the OMR Answer Sheet to the invigilators at the end of the examination compulsorily** and must not carry it with you outside the Examination Hall. The candidate is allowed to take away the carbon copy of OMR Sheet and used Question paper booklet at the end of the examination.
10. **Use only Blue/Black Ball point pen.**
11. **Use of any calculator or log table etc., is prohibited.**
12. **There is no negative marks for incorrect answers.**

అభ్యర్థులకు సూచనలు

1. ఈ పుట పై భాగంలో ఇవ్వబడిన స్థలంలో మీ హాల్ టికెట్ నంబరు రాయండి.
2. ఈ ప్రశ్న పత్రము డెబ్బైఐదు బహుళైచ్ఛిక ప్రశ్నలను కలిగి ఉంది.
3. పరీక్ష ప్రారంభమున ఈ ప్రశ్నాపత్రము మీకు ఇవ్వబడుతుంది. మొదటి ఐదు నిమిషములలో <u>ఈ ప్రశ్నాపత్రమును తెరిచి కింద తెలిపిన అంశాలను తప్పనిసరిగా సరిచూసుకోండి</u>.
   - (i) ఈ ప్రశ్న పత్రమును చూడడానికి కవర్‌పేజి అంచున ఉన్న కాగితపు సీలును చించండి. స్టిక్కర్ సీలులేని మరియు ఇదివరకే తెరిచి ఉన్న ప్రశ్నాపత్రమును మీరు అంగీకరించవద్దు.
   - (ii) **కవరు పేజి పై ముద్రించిన సమాచారం ప్రకారం ఈ ప్రశ్నపత్రములోని పేజీల సంఖ్యను మరియు ప్రశ్నల సంఖ్యను సరిచూసుకోండి. పేజీల సంఖ్యకు సంబంధించి గానీ లేదా సూచించిన సంఖ్యలో ప్రశ్నలు లేకపోవుట లేదా నిజప్రతి కాకపోవుట లేదా ప్రశ్నలు క్రమపద్ధతిలో లేకపోవుట లేదా ఏవైనా తేడాలుండుట వంటి దోషపూరితమైన ప్రశ్న పత్రాన్ని వెంటనే మొదటి ఐదు నిమిషాల్లో పరీక్షా పర్యవేక్షకునికి తిరిగి ఇచ్చివేసి దానికి బదులుగా సరిగ్గా ఉన్న ప్రశ్నపత్రాన్ని తీసుకోండి. తదనంతరం ప్రశ్నపత్రము మార్చబడదు అదనపు సమయం ఇవ్వబడదు.**
   - (iii) పై విధంగా సరిచూసుకొన్న తర్వాత ప్రశ్నాపత్రం సంఖ్యను OMR పత్రము పై అదేవిధంగా OMR పత్రము సంఖ్యను ఈ ప్రశ్నాపత్రము పై నిర్దిష్టస్థలంలో రాయవలెను.
4. ప్రతి ప్రశ్నకు నాలుగు ప్రత్యామ్నాయ ప్రతిస్పందనలు (A), (B), (C) మరియు (D) లుగా ఇవ్వబడ్డాయి. ప్రతిప్రశ్నకు సరైన ప్రతిస్పందనను ఎన్నుకొని కింద తెలిపిన విధంగా OMR పత్రములో ప్రతి ప్రశ్నా సంఖ్యకు ఇవ్వబడిన నాలుగు వృత్తాల్లో సరైన ప్రతిస్పందనను సూచించే వృత్తాన్ని బాల్ పాయింట్ పెన్‌తో కింద తెలిపిన విధంగా పూరించాలి.

   ఉదాహరణ : (A) (B) ● (D)

   (C) సరైన ప్రతిస్పందన అయితే
5. ప్రశ్నలకు ప్రతిస్పందనలను ఈ ప్రశ్నపత్రముతో ఇవ్వబడిన OMR పత్రము పైన ఇవ్వబడిన వృత్తాల్లోనే పూరించి గుర్తించాలి. అలాకాక సమాధాన పత్రంపై వేరొక చోట గుర్తిస్తే మీ ప్రతిస్పందన మూల్యాంకనం చేయబడదు.
6. ప్రశ్న పత్రము లోపల ఇచ్చిన సూచనలను జాగ్రత్తగా చదవండి.
7. చిత్తుపనిని ప్రశ్నపత్రము చివర ఇచ్చిన ఖాళీస్థలములో చేయాలి.
8. OMR పత్రము పై నిర్ణీత స్థలంలో సూచించవలసిన వివరాలు తప్పించి ఇతర స్థలంలో మీ గుర్తింపును తెలిపే విధంగా మీ పేరు రాయడం గానీ లేదా ఇతర చిహ్నాలను పెట్టడం గానీ చేసినట్లయితే మీ అనర్హతకు మీరే బాధ్యులవుతారు.
9. **పరీక్ష పూర్తయిన తర్వాత మీ OMR పత్రాన్ని తప్పనిసరిగా పరీక్ష పర్యవేక్షకుడికి ఇవ్వాలి.** వాటిని పరీక్ష గది బయటకు తీసుకువెళ్లకూడదు. పరీక్ష పూర్తయిన తరువాత అభ్యర్థులు ప్రశ్న పత్రాన్ని, OMR పత్రం యొక్క కార్బన్ కాపీని తీసుకువెళ్లవచ్చు.
10. **నీలి/నల్ల రంగు బాల్ పాయింట్ పెన్ మాత్రమే ఉపయోగించాలి.**
11. **లాగరిథమ్ టేబుల్స్, క్యాలిక్యులేటర్‌లు, ఎలక్ట్రానిక్ పరికరాలు మొదలగునవి పరీక్షగదిలో ఉపయోగించడం నిషేధం.**
12. **తప్పు సమాధానాలకు మార్కుల తగ్గింపు లేదు.**

DO NOT WRITE HERE

SANSKRIT
Paper – III

1. पुरुषसूक्ते वर्णिते यज्ञे आज्यं किम् ?
   (A) वसन्तः (B) ग्रीष्मः
   (C) शरत् (D) हेमन्तः

2. प्रजापते न त्वदेतान्यन्यो ...
   इति मन्त्रः कस्मिन् सूक्ते वर्तते ?
   (A) अग्निः (B) इन्द्रः
   (C) हिरण्यगर्भः (D) विष्णुः

3. वागम्भृणी कैः चरामि इति कथयति ?
   (A) पुरुषैः (B) रुद्रेभिः
   (C) विष्णुभिः (D) वायुभिः

4. सृष्टेः पूर्वं केन गूळ्हं आसीत् ?
   (A) सत्वेन (B) रजसा
   (C) तमसा (D) ज्योतिषा

5. सामवेद सम्बन्धीनि ब्राह्मणानि कति ?
   (A) पञ्च (B) नव
   (C) दश (D) द्वादश

6. अद्भुत ब्राह्मणमिति कस्य ब्राह्मणस्य प्रसिद्धिः ?
   (A) शतपथ ब्राह्मणम्
   (B) षड्विंश ब्राह्मणम्
   (C) गोपथ ब्राह्मणम्
   (D) ताण्ड्य ब्राह्मणम्

7. शुनश्शेफ वृत्तान्तः कस्मिन् ब्राह्मणे विद्यते ?
   (A) ऐतरेय (B) च्छान्दोऽये
   (C) गोपथे (D) पञ्चविंशे

8. निम्नलिखितेषु किं पदं लौकिक संस्कृते न दृश्यते ?
   (A) शाखा (B) फलं
   (C) जनाः (D) पूर्वेभिः

9. 'कुर्वन्नेवेह कर्माणि जिजीविषेच्छतं समाः' इति कस्यां उपनिषदि प्रतिपादितम् ?
   (A) कठोपनिषत् (B) केनोपनिषत्
   (C) ईशावास्योपनिषत् (D) प्रश्नोपनिषत्

10. 'आत्मानं रथिनं विद्धि शरीरं रथमेव च' इति का उपनिषत् बोधयति ?
   (A) मुण्डकोपनिषत्
   (B) कठोपनिषत्
   (C) बृहदारण्यकोपनिषत्
   (D) छान्दोग्योपनिषत्

11. शिष्याचार्य शिष्टाचाराः कस्यामुपनिषदि उपदिष्टाः ?
   (A) तैत्तिरीयोपनिषत् (B) माण्डूक्योपनिषत्
   (C) ऐतरीयोपनिषत् (D) कौषीतक्युपनिषत्

12. मैत्रीयी याज्ञवल्क्य कथा कस्यां उपनिषदि वर्तते ?
   (A) श्वेताश्वतरोपनिषत् (B) बृहदारण्यकोपनिषत्
   (C) मैत्रायणीयोपनिषत् (D) प्रश्नोपनिषत्

13. 'नामान्याख्यातजानीति' कस्य ऋषे: अभिप्राय: ?
(A) गार्ग्य: (B) औदुम्बरायण:
(C) शाकटायन: (D) कौत्स:

14. षड्भाव विकारेषु चतुर्थ: विकार: क: ?
(A) अस्ति (B) वर्धते
(C) विपरिणमते (D) उपक्षीयते

15. 'अनर्थका हि मन्त्रा:' इति क: प्रावोचत् ?
(A) शाकटायन: (B) कौत्स:
(C) गार्ग्य: (D) गालव:

16. प्रथमं संकुचितार्थे प्रयुक्तं पदं तदनन्तरं विपुलार्थे प्रयुक्तं चेत् तत् किं भवति ?
(A) अर्थसंकोच: (B) अर्थविस्तार:
(C) अर्थविनिमय: (D) ध्वनिविपरिणाम:

17. 'मातृभाषीयदन्त्यानि सकारश्च *l* कार संयोगेन आर्य भाषायां मूर्धन्यानि भवन्ति' इति केन नियमेन ज्ञायते ?
(A) ग्रिम्स् नियम: (B) तालव्य नियम:
(C) वर्नर् नियम: (D) मूर्धन्य नियम:

18. कस्य चिद्वर्णस्य एकस्मिन्नेव पदे स्थानवैपरीत्यं – इति कथ्यते ?
(A) Prothesis
(B) Metethesis
(C) Haplology
(D) Historical survival

19. भाव प्रधानं किं भवति ?
(A) नाम (B) आख्यातम्
(C) उपसर्ग: (D) निपात:

20. य: वेदमधीत्य अर्थं न विजानाति स: कीदृश: ?
(A) मूर्ख: (B) पामर:
(C) अधम: (D) भारहार:

21. ''अथ शब्दानुशसनम्'' इति महाभाष्ये केषां शब्दानां अनुशासनं क्रियते ?
(A) केवल लौकिकानां (B) केवल वैदिकानां
(C) उभयेषां (D) नोभयेषां

22. ''शास्त्रपूर्वके प्रयोगे अभ्युदय: तत्तुल्यं ________''
(A) वेदशब्देन (B) वेदार्थेन
(C) लौकिक शब्देन (D) लौकिक शब्दार्थेन

23. भू धातो: लङि प्रथमपुरुषैकवचने किं रूपम् ?
(A) बभूव (B) अभवत्
(C) अभूत् (D) भविष्यति

24. एधेत इति एध धातो:
(A) लङि प्रथम पुरुषैक वचने
(B) विधि लिङि उत्तमपुरुषैक वचने
(C) आशीर्लिङि प्रथमपुरुषैक वचने
(D) विधिलिङि प्रथमपुरुषैक वचने

25. योजयत :

a. अश्वा	1. ङीप्
b. गार्गी	2. ङीष्
c. गौरी	3. टाप्
d. सूर्या	4. चाप्

	a	b	c	d
(A)	3	1	2	4
(B)	1	2	3	4
(C)	3	1	4	2
(D)	4	3	2	1

26. 'मृद्वी' इति रूपं केन सूत्रेण सिद्ध्यति ?
(A) वोतो गुणवचनात् (B) बह्वादिभ्यश्च
(C) पुंयोगादाख्यायाम् (D) क्तादल्पाख्यायाम्

27. कर्मस्वरूपमात्र बोधक: विधि: क: ?
(A) विनियोग विधि: (B) गुण विधि:
(C) उत्पत्ति विधि: (D) नियम विधि:

28. विनियोग विधे: सहकारि भूतानि श्रुत्यादि प्रमाणानि कति ?
(A) षट् (B) सप्त
(C) अष्टौ (D) नव

29. 'व्रीहीन् अवहन्ति' इति कस्योदाहरणम् ?
(A) अपूर्व विधे: (B) विनियोग विधे:
(C) नियम विधे: (D) परिसंख्या विधे:

30. अन्तरीन्द्रिय निग्रह: केन पदेन व्यवह्रियते ?
(A) दम: (B) शम:
(C) उपरति: (D) तितिक्षा

31. पापक्षय साधनानि कृच्छ्र चान्द्रायणादीनि कीदृशानि कर्माणि ?
(A) प्रायश्चित्तानि (B) नित्यानि
(C) नैमित्तिकानि (D) काम्यानि

32. सर्वदर्शन संग्रहस्य कर्ता क: ?
(A) शङ्कराचार्य: (B) रामानुजाचार्य:
(C) माधवाचार्य: (D) मध्वाचार्य:

33. प्रकृत्यनुपलब्धे: कारणं किम् ?
(A) मनोऽनवस्थानात् (B) इन्द्रियघातात्
(C) सौक्ष्म्यात् (D) अभावात्

34. पुरुष: कीदृशो भवति ?
(A) प्रकृति:
(B) विकृति:
(C) प्रकृति: विकृतिश्च
(D) न प्रकृति: न विकृति:

35. प्रकृते: प्रप्रथमं किं आविर्भवति ?
(A) अहङ्कार: (B) महत्तत्वम्
(C) ज्ञानेन्द्रियाणि (D) कर्मेन्द्रियाणि

36. श्रीरामादीनां विवाहा: कस्मिन् काण्डे समुपवर्णिता: ?
(A) अयोध्या (B) किष्किन्धा
(C) बाल (D) सुन्दर

37. का सीतायै दिव्याभरणानि, दिव्यवासांसि च प्रायच्छत् ?
(A) अहल्या (B) तारा
(C) शबरी (D) अनसूया

38. रामायणाश्रितं काव्यमेतन्नभवति।
(A) रघुवंश: (B) जानकीहरणम्
(C) भट्टिकाव्यम् (D) कुमारसम्भवम्

39. इन्द्रजित् केन हत: ?
(A) रामेण (B) लक्ष्मणेन
(C) हनूमता (D) सुग्रीवेण

40. भीष्मद्रोण कर्णानन्तरं कौरव सेनाया: अधिपति: क: ?
(A) अश्वत्थामा (B) सात्यकि:
(C) शल्य: (D) कृप:

41. श्रीविष्णुसहस्रनामस्तोत्रं कस्मिन् पर्वणि वर्तते ?
(A) आनुशासनिकपर्वणि (B) भीष्मपर्वणि
(C) शान्तिपर्वणि (D) स्वर्गारोहणपर्वणि

42. महाभारताश्रितं नाटक मेतन्नभवति।
(A) पञ्चरात्रम् (B) मध्यमव्यायोग:
(C) महावीर चरितम् (D) वेणीसंहार:

43. यक्षप्रश्ना: कस्मिन् पर्वणि विराजन्ते ?
(A) आदि पर्वणि (B) विराट पर्वणि
(C) वन पर्वणि (D) सभा पर्वणि

44. महाभारते प्रधानरस: क: ?
(A) वीर: (B) श्रृङ्गार:
(C) भयानक: (D) शान्त:

45. पुराणेषु बृहत्तमं पुराणं किम् ?
(A) शिव पुराणम् (B) स्कान्द पुराणम्
(C) अग्नि पुराणम् (D) विष्णु पुराणम्

46. श्रीमद्भागवत माहात्म्यं कस्मिन् पुराणे विद्यते ?
(A) पद्म पुराणम् (B) नारद पुराणम्
(C) कूर्म पुराणम् (D) मत्स्य पुराणम्

47. विद्यावतां परीक्षा कस्मिन् पुराणे भवति ?
(A) विष्णु पुराणम् (B) गरुड पुराणम्
(C) भागवत पुराणम् (D) मार्कण्डेय पुराणम्

48. ''त्रयी वार्ता दण्डनीतिश्चेति'' के अङ्गीकुर्वन्ति ?
(A) बृहस्पत्या: (B) औशनसा:
(C) कौटिल्यानुयायिन: (D) मानवा:

49. राजा स्वपक्षं परपक्षं च काभ्यां वशीकरोति ?
(A) कृषि वाणिज्या भ्यां
(B) अन्वीक्षकी वार्ताभ्यां
(C) दण्डकोशाभ्यां
(D) स्वधर्म परधर्माभ्यां

50. हविषा कृष्णवर्त्मेव क: उपभोगेनापि भूयएवाभिवर्धते ?
(A) धर्म: (B) अर्थ:
(C) काम: (D) मोक्ष:

51. जानन्नपि हि मेधावी कथं लोके आचरेत् ?
(A) मूकवत् (B) बधिरवत्
(C) जड़वत् (D) पण्डितवत्

52. सुदक्षिणा दिलीपौ काभ्यां उपभितौ ?
(A) चित्राचन्द्रमसौ (B) नदीसमुद्रौ
(C) लतावृक्षौ (D) अरुन्धती, वसिष्ठौ

53. वनेचर: युधिष्ठिरं कस्मिन् वने समाययौ ?
(A) काम्यकवने (B) नन्दनवने
(C) चैत्रवने (D) द्वैतवने

54. ''व्यनक्ति कालत्रित येऽपि योग्यताम्'' इति श्लोक पाद: कस्मिन् महाकाव्ये विद्यते ?
(A) रघुवंशे (B) कुमारसम्भवे
(C) शिशुपालवधे (D) किरातार्जुनीये

55. ''तमारुरोह क्षितिपाकशासन: इत्यत्र क्षितिपाकशासन शब्दस्य अर्थ: क: ?
(A) इन्द्र: (B) नल:
(C) कुबेर: (D) अग्नि:

56. कवीनां निकषं किं वदन्ति ?
(A) गद्यम् (B) पद्यम्
(C) चम्पू: (D) नाटकम्

57. भ्रात्रा सह युद्धाय प्रस्थित: हर्षवर्धन: किमर्थं गृहं प्रत्याजगाम?
(A) पितु: अस्वास्थ्यं श्रुत्वा
(B) शत्रूणां महतीं चमूं दृष्ट्वा
(C) राज्यश्री अपहरण वार्तां श्रुत्वा
(D) मातु: अस्वास्थ्य हेतो:

58. महाश्वेताया: सखी का ?
(A) मदनिका (B) तरलिका
(C) रदनिका (D) पत्रलेखा

59. मम्मटानुसारं कायप्रयोजनेषु सकल प्रयोजन मौलिभूतं किम् ?
(A) यश: (B) अर्थप्राप्ति:
(C) व्यवहारज्ञानं (D) सद्य: पर निर्वृति:

60. स्वच्छन्दोच्छलदच्छकच्छ कुहर ... इति वर्णिता नदी का ?
(A) यमुना (B) सरस्वती
(C) गंगा (D) नर्मदा

61. व्यङ्ग्यार्थ प्रधान्ये हि कीदृशं काव्यं भवति ?
(A) उत्तमं (B) मध्यमं
(C) शब्दचित्रं (D) अर्थचित्रं

62. 'गङ्गायां घोष:' इत्यत्र कीदृशी लक्षणा ?
(A) रूढि लक्षणा (B) प्रयोजनवती
(C) सारोपा (D) साध्यवसाना

63. 'अशङ्खचक्रो हरि:' इति कस्य उदाहरणम् ?
(A) संयोग: (B) विप्रयोग:
(C) साहचर्यम् (D) विरोधिता

64. अन्विताभिधानवादस्य प्रवर्तका: के ?
(A) भाट्टा: (B) प्राभाकरा:
(C) तार्किका: (D) वैयाकरणा:

65. आरम्भयत्न प्राप्त्याशा नियताप्ति फलागमा: इत्येते केन पदेन व्यवह्रियन्ते ?
(A) पञ्चसन्धय: (B) पञ्चार्थप्रकृतय:
(C) पञ्चावस्था: (D) पञ्चाङ्गानि

66. नाट्य शास्त्रानुसारं अथर्वणवेदात् स्वीकृतं नाट्याङ्गं किम् ?
(A) पाठ्यम् (B) रस:
(C) गीतम् (D) अभिनय:

67. ''अधिशेते वैकुण्ठं हरि:'' इति प्रयोगे वैकुण्ठस्य कर्मसंज्ञा केन सूत्रेण भवति ?
(A) कर्तुरीप्सिततमं कर्म
(B) अधिशीङ्स्थासां कर्म
(C) अकथितं च
(D) तथायुक्तं चानीप्सितम्

68. ''वारणार्थानामीप्सित:'' इति सूत्रेण का संज्ञा विधीयते ?
(A) अपादानम् (B) सम्प्रदानम्
(C) अधिकरणम् (D) करणम्

69. ''भृञोऽसंज्ञायाम्'' इति सूत्रेण किं रूपं सिद्धयति ?
(A) भृत्या: कर्मकरा: (B) भार्या: क्षत्रिया:
(C) उभयं (D) नोभयं

70. एकादशानां पूरण: इत्यर्थे किं रूपं भवति ?
(A) एकादश: (B) एकादश
(C) एक: (D) दश

71. घ्राणं कीदृशमिन्द्रियम् ?
(A) पृथिवी सम्बन्धि (B) अप् सम्बन्धि
(C) तेजस्सम्बन्धि (D) वायुसम्बन्धि

72. व्याप्यस्य पर्वतादिवृत्तित्वं किमुच्यते ?
(A) अनुमानम् (B) अनुमिति:
(C) पक्षधर्म: (D) पक्षधर्मता

73. कदा इन्द्रियार्थ सन्निकर्ष: ... करणं भवति ?
(A) निर्विकल्पकज्ञाने
(B) सविकल्पकज्ञाने
(C) उभयत्रापि
(D) न कुत्रापि

74. पर्वतो वह्निमान् धूमात् इत्यत्र हेतु: कीदृश: ?
(A) व्यभिचारी
(B) केवलान्वयी
(C) केवलव्यतिरेकी
(D) अन्वयव्यतिरेकी

75. प्रतिज्ञादय: अवयवा: कति ?
(A) त्रय: (B) चत्वार:
(C) पञ्च (D) षट्

Space for Rough Work